

Κωδικός Μαθήματος EDUC-532	Τίτλος Μαθήματος Σχολικά βιβλία: συγγραφή, αξιολόγηση, έρευνα	Πιστωτικές Μονάδες ECTS 9
Τμήμα Παιδαγωγικών Σπουδών	Εξάμηνο Χειμερινό	Προαπαιτούμενα EDUC 560
Κατηγορία Μαθήματος Περιορισμένης επιλογής	Γνωστική Περιοχή Αξιολόγηση διδακτικού βιβλίου	Γλώσσα Διδασκαλίας Ελληνική
Επίπεδο Μαθήματος 2 ^{ος} Κύκλος	Έτος Σπουδών 2 ^ο	Διδάσκων Δρ Παναγιώτης Ξωχέλλης
Μέθοδος Διδασκαλίας Προσωπική επικοινωνία	Πρακτική Άσκηση N/A	Συν-απαιτούμενα Κανένα
Recommended Optional Programme Components: N/A		

Στόχοι του μαθήματος

Ο φοιτητής:

- Να εξετάζει το σχολικό βιβλίο και το εκπαιδευτικό υλικό ως μέσα διδασκαλίας, ως διάλογο για την κοινωνικοποίηση των μαθητών, καθώς και ως αντικείμενα έρευνας. Υπό την έννοια αυτή το σχολικό βιβλίο και το εκπαιδευτικό υλικό προσεγγίζονται ως προς τις εξής τρεις κυρίως διαστάσεις:
 - Ο τρόπος και η διαδικασία έγκρισης, συγγραφής, εκτύπωσης και διανομής των σχολικών βιβλίων
 - Η έρευνα (με ποσοτική και ποιοτική ανάλυση περιεχομένου) για την κοινωνικοποιητική λειτουργία του σχολικού βιβλίου, δηλαδή τη συνεισφορά του στη διαμόρφωση του εθνικού εαυτού και στην καλλιέργεια στάσεων απέναντι σε άλλες κοινωνικές ομάδες, πολιτισμικές μειονότητες, θεσμούς και αξίες και σε άλλους λαούς, γείτονες ή μη
 - Η αξιολόγηση σχολικών βιβλίων και εκπαιδευτικού υλικού από επιστημονική, διδακτική και κοινωνιολογική άποψη, καθώς και η εξέταση του πλαισίου μέσα στο οποίο παράγονται, σε άμεση σχέση με τα προγράμματα διδασκαλίας και μάθησης, και αξιοποιούνται στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Ο φοιτητής:

- Να εμπεδώσει τη σημασία, το ρόλο και τις λειτουργίες του σχολικού βιβλίου
- Να εμβαθύνει στην καλλιέργεια στάσεων και μεταβίβαση αξιών και προτύπων συμπεριφοράς στους μαθητές από μέρους του σχολικού βιβλίου
- Να μελετά και να ερμηνεύει την επίδραση του σχολικού εγχειριδίου στις επιλογές και τη συμπεριφορά του ατόμου, που έχουν μεγάλη σημασία για τη σχέση και επικοινωνία μεταξύ ατόμων, κοινωνικών ομάδων και λαών
- Να επεξηγεί το ρόλο που διαδραματίζει το σχολικό βιβλίο στη διαμόρφωση της εθνικής

ταυτότητας.

- Να γνωρίσει την επιστημονική έρευνα στον τομέα αυτόν, που είναι διεθνώς εκτεταμένη και έχει σχετικά μεγάλη παράδοση.
- Να γνωρίσει ερευνητικές μονάδες και ινστιτούτα για τη μελέτη των σχολικών εγχειριδίων διαφόρων χωρών.

Περιεχόμενο του μαθήματος

1. Το σχολικό βιβλίο ως μέσο διδασκαλίας:
 - 1.1 Χαρακτηριστικά και σημασία του σχολικού βιβλίου στο πλαίσιο διδασκαλίας και μάθησης, ιστορικά στοιχεία
 - 1.2 Λειτουργίες του σχολικού βιβλίου
 - 1.3 Το σχολικό βιβλίο και οι προδιαγραφές της διδασκαλίας
 - 1.4 Συγγραφή και έγκριση σχολικών βιβλίων
 - 1.5 Κριτήρια αξιολόγησης των σχολικών βιβλίων.
2. Το σχολικό βιβλίο ως αντικείμενο έρευνας:
 - 2.1 Στόχοι και μεθοδολογία της σχετικής έρευνας
 - 2.2 Ενδεικτικά παραδείγματα και πορίσματα ερευνών
 - 2.3 Γενικές διαπιστώσεις και συμπεράσματα.

Μαθησιακές δραστηριότητες/διδασκτικές μέθοδοι

Διάλεξη, ατομική και ομαδική εργασία, ατομική καθοδήγηση, ανάλυση μελετών περίπτωσης, παρουσιάσεις φοιτητών.

Μέθοδοι αξιολόγησης

Διαμορφωτική αξιολόγηση – ανατροφοδότηση, ατομική εργασία, ομαδική εργασία - παρουσίαση, τελική εξέταση.

Βασικά διδασκτικά εγχειρίδια:

Authors	Title	Publisher	Year	ISBN
A. Καψάλης & Δ. Χαραλάμπους	Σχολικά εγχειρίδια. Θεσμική εξέλιξη και σύγχρονη προβληματική	Μεταίχμιο, Αθήνα	2007	978-960-455-291-7

Συμπληρωματική βιβλιογραφία:

ΑΠΘ-Μονάδα Έρευνας Σχολικού Βιβλίου (1995). *Σχολικά βιβλία βαλκανικών χωρών*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης.

Apple, M. W. (1986). *Teachers and texts*. New York/London: Routledge. Kegan Paul.

Bos, W. & Tarnai, Chr. (Hrsg.). (1989). *Angewandte Inhaltsanalyse in empirischer Pädagogik und Psychologie*. Münster/New York: Waxmann

Εκδόσεις Πατάκη (1990). *Το σχολικό βιβλίο*. Πρακτικά διημέρου. Αθήνα. Εκδόσεις Πατάκη
Εκπαιδευτικός Όμιλος Κύπρου (2009). *Διδακτικά εγχειρίδια*. Πρακτικά συνεδρίου. Λευκωσία: ΕΟΚ.

Fritzsche, K- P. Τα σχολικά εγχειρίδια ως αντικείμενο έρευνας. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 17/1992, 73-181.

- Holsti, O. K. (1969). *Content Analysis for the social sciences and humanities*. Reading/Mass.: Addison Wesley.
- Κανταρτζή, Ε. (2003). *Τα στερεότυπα των δύο φύλων στα σχολικά εγχειρίδια του Δημοτικού Σχολείου*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Καυάλης, Α. & Χαραλάμπους, Δ. (2007). *Το σχολικό εγχειρίδιο. Θεσμική εξέλιξη και σύγχρονη προοπτική*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Καυάλης, Α., Μπονίδης, Κ. & Σιπητάνου, Α. (επιμ.) (2000). *Η εικόνα του "άλλου-γείτονα" στα σχολικά βιβλία των βιβλίων βαλκανικών χωρών*. Αθήνα: Δαρδανός-Τυπωθήτω.
- Krippendorff, K. (1980). *Content Analysis. An introduction to its methodology*. Beverly Hills: Sage.
- Leenwen, Th. van. The Schoolbook as a multimodal text. *Internationale Schulbuchforschung*, 1/1992, 35-58.
- Μπονίδης, Κ. (2004). *Το περιεχόμενο του σχολικού βιβλίου ως αντικείμενο έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Μπονίδης, Κ. & Χοντολίδου, Ε. (1995). Έρευνα σχολικών εγχειριδίων. Από την ποσοτική ανάλυση περιεχομένου σε ποσοτικές μεθόδους ανάλυσης. *Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου*. Ρέθυμνο: ΠΕΕ, σσ. 188-224.
- Xochellis, P. & Toloudi, F. (Eds.) (2001). *The image of the "other-neighbour in the school text books of the balkan countries*. Athens: Typothito- G. Dardanos.